

- ساختار رنگ و طراحی
- ریچارد. جی. الینگر
- ترجمه فرهاد گشایش
- انتشارات عفاف، ۱۳۸۱

بررسی یک نظام منطقی در جهت کاربرد رنگ، نظامی که با اتکا بر آن بتوان آثاری بدیع و ابداعی پدید آورد، اساس کتاب حاضر را تشکیل می‌دهد. در واقع الینگر بر آن است تا با وضع چنین نظامی، چارچوب سازمان یافته‌ای

را شکل داده و تمایلات و ذوق و سلیقه‌ی شخصی طراح را که آزادانه بتواند در آن تجلی پیدا کند و ظهور یابد نشان دهد. کتابی که شیوه‌ی کارایی را جهت ترکیب‌بندی رنگ ارائه داده و در واقع راهنمایی کاربردی است در زمینه‌ی ترکیب‌بندی آن. در واقع همان‌گونه که در فصل اول کتاب نیز به آن اشاره می‌شود، کتاب به گونه‌ای تنظیم شده که بتواند خواننده را علاوه بر اینکه می‌بایست شناخت درستی از خواص رنگ و تأثیر بالقوه آن داشته باشد، با ابزارها و روش‌های انتظام رنگ به گونه‌ای که بتواند بیان شخصی خود را به مؤثرترین وجه انتقال دهد، آشنا سازد.

از دیدگاه نویسنده، کتاب از منطقی خاص برای دستیابی به رنگ‌آمیزی خوب برخوردار است. الینگر معتقد است قوانین یا اصول خاص ساختار طراحی، نه تنها در انتظام رنگ و دیگر عناصر فرم بعدی دخالت دارند، بلکه در سرتاسر قلمرو هنرهای خلاقه نیز دارای ارزش و اعتبارند. و در حقیقت این قوانین گویای ساختار فرم هنری، بدون توجه به واسطه خاص آن است، قوانینی که شرایطی را که به موجب آن می‌توان به مؤثرترین شکل، انگیزش حسی را در بیننده به وجود آورد مشخص می‌کنند.

هدف کتاب آشناسازی طراحان با کاربردهای حسی عناصر رنگ است و بر آن است تا طراحان را با ابزارهای فکری و دانش فنی ساختار رنگ که وی را قادر می‌سازد تا به وحدت بصری و حداکثر تأثیر بیانی دست یابد، مسلح کند. در فصل‌های نخست کتاب، خواننده با مفاهیم اساسی رنگ از جمله اصطلاح‌شناسی توصیفی مبتنی بر نظام مناسل پیردازد، چرا که این نظام مزایایی را در اختیار طراح قرار می‌دهد. در دایره‌ی رنگ‌مایه‌ی مناسل، جفت شدن متضادهای مکمل در تجربه‌ی بصری تضاد هم‌زمانی و پس تصویر که به طور مشخص حس بصری رنگ‌مایه‌ی مکمل را مشخص می‌کند، حقیقی است. امری که به ویژه برای کسانی که به طور خلاق با رنگ و لاجرم با تضادهای بصری رنگ‌مایه سرو کار دارند، اهمیت فراوانی دارد. این نظام گسترده‌ای

مستقلی از ارزش و خلوص رنگ را فراهم می‌سازد که به نوبه‌ی خود مفاهیم ضروری برای انتظام هر یک از این کیفیات بنیادین فرم را در اختیار طراح قرار می‌دهد.

در فصل‌های پنجم و ششم نظریه اساسی طراحی به همراه کاربرد آن برای انتظام رنگ مطرح می‌شود. جایگاه رنگ در چارچوب گسترده‌تر مسأله‌ی طراحی در فصل هفتم بررسی شده است. در واقع در این فصل، عناصر طراحی، خط، شکل،

سطح و بافت که با عناصر رنگ همراه هستند، مطرح و روش‌های انتظام و نظم‌بخشی هر یک توضیح داده می‌شود. در فصل ششم اولین تمرین عملی از مجموعه تمرینات ارائه و از دانشجویان خواسته شده تا آموخته‌های خود را در عمل به کار گیرند. تمریناتی که از ساده‌ترین رنگ‌بندی‌ها شروع و به تدریج در تمرینات بعدی محدودی طیف رنگ‌مایه‌های مورد بحث مرحله به مرحله افزایش پیدا می‌کند.

در فصل آخر کتاب نیز برخی از نظام‌های اصلی رنگ مطرح شده و کارایی هر کدام برای نیاز آفرینندگان آثار هنری برشمرده شده است.

تصاویر رنگی ارائه شده در برخی از فصول از میان آثار قدیمی و معاصر انتخاب شده‌اند تا انواع مختلف انتظام رنگ اشاره شده در متن، نشان داده شوند. تصاویری که فرهنگ‌ها و سبک‌های هنری گوناگونی را به نمایش گذارده‌اند و برخی نیز راه‌حلهایی است که دانشجویان برای تمرینات مطرح شده در متن کتاب ارائه داده‌اند، که همگی گویای این نظریه هستند که رنگ‌پردازی زیبا، تنها براساس ساختار دولت شکل خواهد گرفت. به همراه این تصاویر، تحلیلی نیز ارائه شده تا خواننده را در فهم بهتر فرم هنری رنگ یاری رساند.

کتاب به موضوعات زیر پرداخته است:

برخی مفاهیم اساسی، ابعاد رنگ، خواص رنگدانه‌ها، اصول اساسی طراحی، تمهیدات ویژه برای انتظام رنگ و شیوه‌ی ثبت آن، بررسی جامع‌تر مسأله طراحی: انتظام عناصر غیررنگی، یافتن نقش‌مایه: تمهیدات فنی طراحی، بسط و گسترش نقش‌مایه: انتظام رنگ‌های خنثی، رنگ‌بندی متشکل از یک رنگ‌مایه‌ی منفرد و خنثی‌ها با تسلط خنثی‌ها، رنگ‌بندی متشکل از یک رنگ‌مایه‌ی منفرد و خنثی‌ها با تسلط بر رنگ‌مایه‌ی منفرد، رنگ‌مایه‌های هم‌جوار و خنثی‌ها، قابلیت‌های بیانی رنگ، انتظام رنگ‌بندی‌های مکمل، وجود عنصر نامطبوع در رنگ‌بندی، بهره‌گیری از گستره‌ی وسیع‌تری از رنگ‌مایه‌ها و مناسل، استوالد و رز.